

Oredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80
Oredništvo i uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijanske Krajine
LJUBLJANA. Erjavčeva 4a

ISTRA

,Che vuole l'Italia“

POVODOM JEDNE KNJIGE VIRGINIA GAYDE

Hrvatski dnevnik, poslužbeni organ Hrvatske Seljačke Stranke, donio je 6. VII. veoma zaprženi uvodnik, koji su u većim ili manjim odnosima prenijeli mnogi listovi u državi. Zbog informacije naših čitatelja prenosimo u cijelosti ovaj aktualni članak, u kojem se veoma autoritativno izlaže pogled na problem sadnjenih odnosa Italije i Jugoslavije u povodu jedne knjige ravnatelja »Giornale d'Italia«, Virginija Gayde. Članak »Hrvatski dnevnik« glasi:

»Knjiga Virginija Gayde, koja je izšla iz štampe prije tri tjedna pod naslovom: »Che vuole l'Italia« (Šta hoće Italija), zaštujuje da se na nju ponovo osvrneto i zrog ugleda pisac i zrog sadržaje same knjige i zrog aktualnih pitanja, o kojima se u njoj raspravlja. Ta je knjiga stigurna tumačiteljstva politike. Mi ćemo se zadužiti samo na onim njezinim dijelovima, koji se odnose na izlaganje talijanske politike prema Podunavlju i Balkanu, osobito na onim dijelovima, koji se odnose na Jugoslaviju.

Balkan, — veli Gayda, — predstavlja zajedno sa Sredozemnom morem životinju i konstruktivnu temu talijanske vanjske politike osobito zrogoga toga, što je obrana istočne obale Italije podređena političkim i vojničkim okolnostima, koje vladaju na zapadnoj obali Balkana. Italija traži na Balkanu, — veli Gayda dalje — zasiliti svojih interesa. Razlog tih interesu prirodno je definiran geopolitskim položajem i vezama kroz dvije tisuće godina i poslovni položajem Italije u Sredozemnom moru, koji se ne može usporiti s položajem niti jedne druga vlasti. Ti se interesi zovu: sigurnost graničica, red i mir u zoni, koji je stvoriti prostor, slobodnu i plodosnu suradnju s balkanskim narodima. Italija je bila jedina velika sila, koja je od svog postolja tražila na Balkanu red i ravnotežu snaga mjesto nereda i sukoba. Ona nije nikada tražila privredni monopol na Balkanu tako, da može s Njemačkom i ostalim proizvodnim narodima dijeliti privrednu suradnju s balkanskim narodima. Ali su užuti za Italiju njezini politički i vojnički interes na Balkanskom polutoku. Balkan znači za Italiju Jadran i Sredozemno more, njezin mir i njezina sigurnost. Stoga je ona uvek tražila na Balkanu suradnju sa svim narodima i u ravnotežu snaga, što znači mir, red i suradnju. Pa i sama revolucionistička politika, koju je Italija pokušala inspirirati na Balkanu i u Podunavlju u mirotvorbim oblicima suradnje, nema za cilj izazivanje opasnih nemira za pravi balkanski mir, već stvaranje političkih i nemonalističkih unije za njega. Zatkujući poplavite o ovom predmetu veli Gayda sljedeće: Italija je željela i nudiла prijateljstvo. Ali za prijateljstvo potrebna su dojice. Držanje talijanske politike prema raznim balkanskim zemljama danas je inspirirano prema stavu, koji one zauzimaju u odnosu na svoje velike prijatelje u Europi.

Izlaganje Virginija Gayde o talijanskoj politici prema Balkanu odgovara točno linijama talijanske vanjske politike, kako su ih izlagali tokom posljednjih godina i prije Duče i grof Ciana. U svom velikom eksposetu na 16 prosinca prošle godine rekao je grof Ciano o Podunavlju i Balkanu sljedeće: »Zajednički je interes svih ovih zemalja, da pridonesu održavanju mira u Podunavlju i na Balkanu. Stoga Italija prati s najdubljim simpatijama svaki potes kojim ovi narodi izražavaju svoju volju, da na prijateljski način riješi pitanja, još otvorenim između njih, i zrogoga toga je uvek spremna pružiti im svoje savjete i svoju potporu. Na 10. proslig. mjeseca objavljeno je izlaganje o jugoslavenskim ministrom predsjednikom dr. Korosecem.

Na pitanje dopisnika lista kako dr. Korosec predviđa daljnji razvoj veza između osovinjskih sila i Jugoslavije pošto je u vrijeme kad je izvedeno ponovno približavanje i on bio član vlade, ministar dr. Korosec je odgovorio, da je Jugoslavija svojim držanjem uvek nastojala da održi najbolje odnose sa susedom Italijom osobito za vrijeme sankcija. Za vrijeme gradjanskog rata

imala takodjer neke, svakako manje, gubitke.

Poseđenica tega bio je prekid diplomatskih odnosa između Vichya (gde je jedno od dvaju sjedišta francuske vlasti, drugo je u Clermont-Ferrandu) i Londona, a neki predviđaju, da bi se odnosi između bivših saveznika mogli čak pogoršati i dotele, da Francuska stupi u formalni rat s Engleskom, što nedjeljutim, barem za sada, ipak nije vjerojatno.

Sastanak grofa Ciana s njemačkim državnim kancelarom u Berlinu i razgovori vodjeni zatim, po povratku grofa Ciana s puta po zapadnom bojištu, u Münchenu, gdje su bili prisutni i madžarski državnici, izazvao je razumljivo veliki odjek u cijelokupnom novinstvu evropskih država, napose u talijanskoj i njemačkoj štampi. Madžarski krugovi takođe su pridavali veliku važnost tom dogadjaju. Mnogo se međutim, ako se izuzmu riječi kao preuređenje Evrope, obnova evropskoga kontinenta, nije u početku moglo saznaći. Tek kasnije, kad je bilo poznato, da su na sastanak u München obputovali i madžarski predsjednik vlade grof Teleky i ministar vanjskih poslova grof Csaky bilo je očito, da su na dnevnem redu pitanja jugoistočne Evrope, naročito u koliko se tihem same Madžarske. To se potvrdilo u toliko više, što se posebice u Rumunjskoj münchenski sastanak izazvao veliki interes.

Da će se prigodom puta grofa Ciana u Njemačku — do kojega je došlo priljivo iznenada — raspravljati više o diplomatskim pitanjima, a manje o vojnim, moglo se zaključiti iz službenih talijanskih objave o Cianovu putu, jer je tom prilikom istaknuto, da talijanskog ministra vanjskih poslova prata visoki funkcionari ministarstva vanjskih poslova. Da su tom prilikom tretirana i ostala pitanja, u prvom redu pitanje navale na Englesku, koje sve više dozrijeva, više je nego sigurno, a po nekim je predmet razgovora bila i sovjetska akcija. Interesantno je s time u vezi naglasiti, da se u njemačkim i talijanskim listovima — kad je riječ o stvaranju nove Evrope, o rješavanju pitanja evropskoga jugoistoka — nije mnogo govorilo o Rusiji već se izričito napominjalo, da će novi red stvoriti u najužoj zajednici sama osnovna sila. Država u koju će novi red biti stvoriti se na borbu, koju je Engleska bila najavila, u slučaju da njeni zahtjevi budu odbijeni.

I tako je došlo do žestoke bitke, u kojoj su Francuzi izgubili nekoliko jedinica, dok je drugima pošlo za rukom da probiju engleski obrub i da se sklonu u Toulon. Engleska je, kako se čini,

BITKA ISPREĐ ORANA I VIJEĆANJA U BERLINU

Nekaj o Bretoncih v Franciji

Te dni je časopisje u zvezl s kapitulacijom francoske vojske in v raznim domnevami o razdelitvi francoske teritorija precej pisalo tudi o Bretoncih. Tako je amsterdamski radio prinesel vest, da nameravajo Bretonci ustaviti svojo neodvisnu republiko. Bretonci se u francoski državi tvorili manjšino, ki je značila okoli 3 odstotke celotnega prebivalstva, torej znača njih število okoli 1,200.000. Prebivalo na skrajnem severozapadu Francije na polotoku Bretagne. Prav za prav to ni manjšina v našem pojmu, temveč je to majhen narod, ostanek nekdajšnjih Keltov. Bretonci so se pred 14 stoletji preselili v sedanjem domovinu in v tem času so znali obdržati svoj jezik in svojo zgodovino, ceprav se je v francoskem narodu prestopilo v tem dolgem času že veliko število ljudstev Bretonci so odiočni ljudje, ki v svoji ljubezni do rodne zemelje v mnogočem spominjajo na Irce. Prav tako zelo so ponosni na svojo staro keltsko zgodovino in na svoje druidske spomenike. Ker je njihova zemlja bivalna od morja, jih tudi vecina njih izslužuje vsakdanji kruh na morju: Bretonci so znani ribiči. So vtrajni, imajo vedno polno starih navad ter se potnašajo s svojom odločnostjo. Težko in naporno življenje na morju jim je dalo pečat vztrajnosti in odpornosti. Tudi v tem imajo precej sličnosti z Irči. Bretonci so najboljji francoski mornarji. Pred sto leti so izdali ciklus svojih junakih pesmi, ki nosi naslov »Beraz Brezze. Literatura se pri njih lepo razvijala.

Kakor smo že omenili so Bretonci po rodu Kelti, ki so se preselili pred 14 stoletji iz Anglije v Francijo, ko so tja prisli Anglo-Saksenci in niso v vsej tej dobi podlegli francoskemu nacionalnemu vplivu. Bretonci so bili v dosedanjem francoski državi gotovo ena najbolj nezadovoljnih skupin. Ze precej časa se je pri njih pojavljalo avtonomistično gibanje, ki je seveda naletelo na največji odpor pri francoskih oblasteh, saj je bilo Francozom silno težko odstopiti od svojega zaokroženega geografskega pojma francoskega teritorija, ki je bilo še po vrhu tako tesno združeno z njihovim življenjem. Bretonska zemlja je po svojem položaju na živiljenjski točki francoske teritorija, postavljena na eni strani naprami Angliji in odprtemu Atlantskemu oceanu. Razumljivo je, da je to avtonomistično gibanje naslo zaslona pri drugih državah in ideologijah. Tako se je kmalu ustanovila bretonska nacional-socialistična stranka, ki se je postavila na celo avtonomističnega gibanja. Prav tako so se Bretonci posluževali irskih načinov borbe. L. 1932., ko je bilo odkritje spomenika aneksije Bretagne Franciji, je prišlo da atentata, ki so ga pripravili Bretonci, da bi tako manifestirali svojim narodno samobosten. Ko je avtonomistično gibanje počelo uspehe in je bilo zaradi svoje organiziranosti že velika nadlega, so francoske oblasti segle po najradikalnejših sredstvih. Avtonomistično gibanje je bilo kmalu zatrlo in vrsta vplivnejših avtonomistov je prišla pred sodišče. Dva voditelja avtonomistov, ki sta bila tudi načelniki bretonskih nacional-socialističnih strank, sta bila pred sodiščem obsojeni na smrt in ustreljena. To sta bila François Debeauvais in Oliver Modrel.

Kakor so pisali nemški in italijanski listi, so Bretonci vedno povdajali zahtev po kulturni avtonomiji in omenjeno časopisje poroča, da so bili Bretonci od Francozov zelo pregnani in da kulturne avtonomije francoske oblasti niso naveli nikdar dati. Gibanje bretonskih avtonomistov je že prej imelo velike simpatije pri Nemcih, na katere so se Bretonci v marsičem ozirali. Fred nekaj dnevi so nemške čete okupirale bretonski polotok in nato so je pojavila menjava vest, da so Bretonci okicili svojo republiko. Koliko je na tej vesti resnice, se ni mogoce da enkrat kontroliратi in tudi nobenih nadaljnjih vesti o tem dogodku ni bilo slišati. Vsi pogoji primirja med Francijo in Nemčijo niso še znani in morda niti ne bodo tako hitro prav tako ni sklenjeni mir, ki bo prinesel dokončne odločitve v teritorijalnem vprašanju francoskega teritorija, v katerem bi morda nastopilo tudi vprašanje bretonske ozemlja.

Saljite pretplatu

do Albaniju, u kojima je Duće na njezinoj nadičnosti, da Italija ne želi, koliko od nje zavisi, proširene rute na države jugoistočne Evrope. Te su riješiti izazvane, kada se i dolikovalo, najdublji dojam kod svih naroda i zemalja jugoistočne Evrope. U svojoj knjizi veli Gayda, da geografija i povijest upućuju hrvatski i srpski i slovenski narod te talijanski narod na prijateljsku suradnju. Izazvani posljednji dogadjaji između Italije i Jugoslavije veli Gayda, da su Italija i Jugoslavija na vrtjemu spoznali pogibao i za jednu i za drugu od medjušobnog trvanja, to su izrazivim dodatakom riješile svoje sporove i naše puteve za prirodno zblženje. Svojim govorom od 1. studenog 1936. godine — nastavljajući — obratio se Mussolini Jugoslaviji, a u ožujku 1937. godine bila su potpisana u Beogradu dva sporazuma, s kojima je obnovljena saradnja između Italije i Jugoslavije. Jadranski pakti znati u svojoj biti i sigrnosti između Italije i Jugoslavije. U pogledu Londonskog pakta kaže Gayda, da je on trebao riješiti pitanje obrane Italije na Jadransko načinući, da je poslije ujedinjenja Albanije s Italijom stvorena na Jadransu potrebna obrambena raznolika snaga. Ovdje je dobro da se sjetimo Duceovih riječi izrečenih prošle godi-

**MRTVAC NA ODRU I 70 OSOBA
SRUSIO SE U PODRUM**

Vrsar — U selu Bralići na Vrsarskim dogodila se je zadnjih dana teška nesreća, pod čijim su dojmom još i danas sva seta u okolini.

U obitelji Grge Popovića, dobrog i imućnog seljaka, udovac sa sedmoro djece, zavladala je velika žalost. Jedna od najljepših njegovih kćeri, dva desetgodišnja Marija, koja je ostalo dječi zajmivala pokojnu majku i na čijim je ledjima nakon majčine smrti počivala cijela kuća, dobila je upalu pluća i naglo umrla. Širošašni Popović bio je izvan sebe od žalosti, a njegova je tragedija razalostila i cijelo selo, jer je on bio opće postovan i voljen.

Dakako da su ljudi iz cijelog sela, a i iz sve okoline dolazili u knjenu da mu izrave svoje sačeće i da poškrope bla-goslovijom nadom na njegovu lijepu kćer koja je ležala na odru, u bljinu.

Pogreb je bio određen za 8 sati utvora.

Iz Funtane došla je i glazba, kako bi mrtvačkom koračnicom uveličala svečanu cin sprovođa.

Iz sela i iz cijele okoliceagnagrulno je manjštvo znanaca, i suseda da još jednom poškrope pokojniku, izmole, jedan očenaš za ispokoj njezinje duše, a zatim je isprate na posljednji počinak.

Oko 7 sati utvora bila je soba žalosti prepušena ljudi. Što djece, žena i muškarca bilo je u sobi oko odru, na kom su goriele svijeće i mirisalo mnogočiće svijeće.

Uz šapat molitava, zvečkanje krunica, uzdaha i suze, uz dim voštanica, gurali su se ljudi po sobi, kad najednom začjeće se prasak. Gredje su u sobi pod tolikom težnjom popustile, pod se propolio i svilj. "70 osoba zajedno s odrrom i mrtvacem, svijetlaca i cvijećem pro-palo u dubinu. Stade vrisk, jauk i vap ranjenih i ozlijdenih."

Ostali su priskočili u pomoć i stali spasavati ranjene. Izvukli su odar i po-koljnicu i smjestili ga u drugu sobu, a ranjene su odpremili što u Rovinju, što u Pulu u bolnicu.

Nakon toga priredjen je sprovod, koji je bio nadasve tmuran i žalostan. U cijelom kraju tragican dogadjaj proveden je najdublji utisak.

TEZAK ZLOČIN NA ŽBANDAJSTINI

Zbandaji. — Dugo se je povlačila magla, koja je obavijala težak zločin, koji se je dogodio prije skoro dvije godine, u septembru 1938. na Žbandaljini. Bio je 22. septembra 1938. kada je 26 godišnja Milka Raiko pok. Ivana došla karabinjerima i prijavila da joj je nestalo miša, koji je dan prije otišao da pregleda vinograde. Njezin muž Gašpar Štianč Ivanov, koji je imao samo malo dučan nestao je kao da ga je zemlja prugotula. Nakon nekoliko dana ipak ga je pronašao, ali mrtvoga i to u šikaru šume Daneljune stanicje, na injanju nekih Bonaca. Istraga je počela slijediti trag. Martin Raiko iz Kirmenika, očuš. Gašparove žene, te neki Ardeti (Radetić) osumnjičili su braču Bonace, vlasnike spomenute šume. Bonace su strpljali u zatvor. Nedjutin su oni uskoro bili pušteni, jer je dokazano, da o svemu tome nijesu imali ni pojma. Istraga je stoga krenula drugim pravcem. Uspšena je žena Štiančeva, spomenuta Milka Raiko, te nežnji očuš. Martin Raiko iz Kirmenika. Dokazalo se da su ga oni u Kirmeniku, na šumu napali i ubili na sjeniku, a onda ga odnijeli u šumu Bo-naciči, kako bi sumnja na njih palala.

Kada se je istraga počela provoditi u tanciće otkrivena je prava Sodoma i Gomona u toj nesretnoj obitelji. Pošapeno je de-setak ljudi, a u procesu, koji se sada vodi u Puli, sudjeluje na desetke pravih i kri-vih svjedoka. Bit će interesantno vidjeti, kako će se taj zapleteni i zamršeni čvor razmrziti.

OSKUPIO DUHAN, CIGARETE I ŠIBICE

Pula. — Sa 1. srpnja povisene su cijene raznim vrstama cigareta, duhana i šibicama. Obične škatulice šibica koje su stajale do sada na 50 centesima sada stope 60 centesima. Duhan za luhu povišen je od 4 na 5 lira po paketu od 100 gramova. Cigarete i cigare poskupile su otprilike za 10% po komadu.

USPOSTAVLJENE PAROBRODARSKE PRUGE

Rijeka. — Pruga Rijeka-Zadar, koja je na početku rata, t. j. stupanjem Italije u rat, bila obustavljena sada je ponovno otvorena. Parobrod iz Rijeke u Zadar krenuo od sada svakog ponedjeljka i četvrtka, a vraćaju se svake srijede i subote.

DRUŠTVA ZA OSLOBODIENJE KORZIKE

Kopar. — Nešto prije ulaska Italije u rat protiv Francuske i Engleske pojavio se u Italiji velik pokret za sjedinjenje Nice i Korzike Italiji. Po svim većim, a kasnije i manjim mjestima i gradicima osnivani su odbori s tim identističkim ciljem. Sada je osnovano jedno takovo društvo i u Kopru kome je svrha propagiranje identiteta korzikanskog među tamnošnjim pu-tanstvom.

*

Učitelj: Danas smo trebali učiti o Alpama. No ja ē ih danas preskočiti. Jurić: Joj, gospodine učitelju, pa vi ste rekorder u skakanju.

Vijesti iz rodnog kraja

POČELA JE ŽETVA

Poreština. — Prije nekoliko dana započela je u cijeloj zapadnoj Istri žetva. To je posljednjih dana vrijeme bilo dosta nepovoljno za žetvu, ljudi su s velikim veseljem pripravili uz posao, čim je sunce pričekalo i podiglo opet u vis žito, koje je od nedavni kliša i nevremena bilo pomalo pogleglo. Na stotine žeteoca i žetelica razmili-lo se srovpovina po njivama i bacilo se na rad. Kako je posljednjih godina cijela Istra opoprimala male drukčije izgled nego što ga je nekada imala, jer se je narod intenzivnije dao na sijanje žitarice, nego li je nekada bilo, to je i sam „žetveni“ dobio neko svoje posebno značenje. Otprilike ono, što ga je nekada imao rulan, kada se je slavila berba. U zapadnu su Istru i ove godine došli mnogi težaci iz sje-verne Istre, te iz Motovunštine, Oprtalja i Grožnjanu.

Pokrajinsko udruženje ženljopradnika razdijelilo je mediju težake Široke slamante Šešire, da bi ih očuvalo od sunčanice, a isto je tako razdijeljilo i pojedinim gospodarima paketić medikamenta, kao vate, joda i površina za slučaj da se koji kod posla ozlijedi. To je nastalom u interesu okružnog ureda za osiguranje radnika, u kom su osigurani svi ženljopradnički radnici.

Vlasti vode veliku brigu, da bi žetva što bolje uspjela, kako bi po autarhijskom principu bila primorana da uvozi što manje žitarica iz drugih zemalja.

Na Poreštini, u okolini Umaga, Novigrada i druguda žetva se već vrši na veliko. Državni monopol razdijelio je mediju žeteoce stanovitu količinu cigara, cigareta i duhana, a tvrtka Arrigoni razne svoje proizvode.

Svakako se želi postići što veći uspjeh ovogodišnje žetve, pa se zato i posvećuje žetocima najveća pažnja.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

PEROJ, SELO KOJE IZUMIRE

Peroj. — Tri su stoljeća prošla, otkako je knez Miho Brajković, plečat, visok i grozak iz planina Crne gore doveo preko Boke Kotorske i preko širokog mora petnaest obitelji u Istru. Milina je bila potporedjana. Še sami imenici od oka, kršni i plečati, Široki ramena, ko divovi. A djevoje vitke, ponosne, crnooke, u stukovitim svojim narodnim nošnjama, s nizovima zlatnih starinskoj nakita, sive ikone, i srebrne kralje, što im ih je darovalo sam car ruski, da njime iskiti svoju crkvu u novoj postojbini.

S njima je došao i njihov pop Miho Ljubotina, da ih prati na putu i ostane s njima u novoj postojbini, da ih tješi, blagoslovuje i bude im savjetnikom i pomoćnikom u nevolji i potrebi.

To je bilo u zoru godine 1657. Najprije su se iskrečali na rtu Sardinijski kraj Pirana. Žemljica plodna, ali suha, zapljuskivala na slanini morem, koje je svojin solima sušilo mastline i vinoze loze. S njima je, kaže priča, doputovao i stari slijepac. Kad su stupili na kopno kod Savudrije, zagrabili straćaku zemlje prineše je ušlima i zagrize u nju. „Nije slatka reč, smije to zemlja za nas.“ A akd je još naprije golemu papratku je bila izrasla, odluci svakako da se ne nastani ovdje.

I krenuše brodovi natrag, prema jugu, sve uz obalu. Između Fažane i Novidjana, stadoše i nastanše se u Peraju.

Bili su pomalo razočarani. Sam krš, sama Šuma, koju je trebalo raskrčiti. Par krušice, koje su se još jedva držale na harenje, prazne, bili su cijelo selo. Dvadeset godina prije toga pokosila je kuga sve do žive duše, ostale su same prazne kuće, s kojih su padali prozori, srušile se krovovi.

Polja i vrtovi bili su zarasli grmljem i šikarijem.

Ovamo je dakle Miho Brajković doveo svoje junačke gorštakе. Je li to ta zemlja običana, o kojoj im je pričao duž mletački Giovani Pesaro? Zar su dakle zato toliko poljivo, toliko se napatili, dok su ovamo stigli, da polome ovđe svoje kosti u krčnjaku Šuma i vadjenju panjeva? Da nagnote tuđu zemlju svojim znojem, svojom krvju i kostima svojih junačkih sinova?

I ništa više?

I smjestili se, popravili stare, a sazidali nove kuće i bacili se ko zmajevi na onu tvrdnu kršnu zemlju, na one zaraštene Šume i Šikare.

A onda su medju njih došli rovinjski i puljski fratri i htjeli da preobrate ove Šizmatike, otpadnike prave vjere na rimokatolice.

Jos se drži, labavo, teško. Još nije sašvima zamrlo.

Gospodarska osamosvojitev Italije

Trst, junija 1940 (**) V okviru gospodarske osamosvojitev Italije zavreće se u toj godini prvo mesto vprašanje tekočega goriva. V. ta namen skušaju italijanske merodajne oblasti čim intenzivnije izkoristiti obširna ležišta bitumena na Siciliji u okolini Raguse, kjer v teh dnevnih instalirajo nove naprave za predelovanje bitumena. Preiskovanja so dokazala, da ležišta bitumena u okolini Raguse znašaju već tisuću kubičnih metara, in obsegaju zemljiste okrug Scidija, Vizzini-ja, Ericod-ja, Eubea in Raguse. Pridobljeni material so doslej uporabili većinom za asfaltiranje cestiša. Zadnje čase pa bitumen predelujejo s posebnim destilacijskim procesom, in kakor zatrjujejo, bodo na ta način vsaj deloma omilji težak problem tekočih goriv. Z destilacijo bitumena so naredili prve postrike u Raguzi, kjer se je montiranih 16 posebnih peči in vsaka od tih zmorene u 24 urah destilacija 50 ton bitumene, in katerega pridobijajo nafto in jo odvajajo u posebne 3 km oddaljenje naprave, kjer nadaljujejo z destilacijo in rafinacijo, na podlagi česar dobijo destilate: bencin, razne kategorije olj, bl-

isto je tako razdijeljilo i pojedinim gospodarima paketić medikamenta, kao vate, joda i površina za slučaj da se koji kod posla ozlijedi. To je nastalom u interesu okružnog ureda za osiguranje radnika, u kom su osigurani svi ženljopradnički radnici.

Vlasti vode veliku brigu, da bi žetva što bolje uspjela, kako bi po autarhijskom principu bila primorana da uvozi što manje žitarica iz drugih zemalja.

Na Poreštini, u okolini Umaga, Novigrada i druguda žetva se već vrši na veliko. Državni monopol razdijelio je mediju žeteoce stanovitu količinu cigara, cigareta i duhana, a tvrtka Arrigoni razne svoje proizvode.

Svakako se želi postići što veći uspjeh ovogodišnje žetve, pa se zato i posvećuje žetocima najveća pažnja.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Svakako se želi postići što veći uspjeh ovogodišnje žetve, pa se zato i posvećuje žetocima najveća pažnja.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

Sunce je priprekl, palo da izgori, ljudi žanju, sve je na polju od rana jutra do kasne noći, vršalice brije, sve je u pokretu.

ZAMENJAVA DENARIA.

Gorica, julija 1940. — Z min. dekretem, ki ga je pričebila zadnja Številka italijanske uradnega lista „Gazzetta Ufficiale“, je država opoljomočena izdajati papirnat denar po eno in po dve liri. S tem je dana nuoznost, da potegne iz premeta niklasti drobirj po eno in po dve liri.

TEŽKA NESREĆA PRI ŠAPJANAH.

Šapjane, julija 1940. — Pretekloga tednja se je na željeznički postaji zgodila težka nesreća. 19-letni Šofer Franc Molečar iz Matuli je privozil s kamionom prav de tračne na postaji, kjer je izstolil, da bi odredil nakladanje materijala. Pri tem pa je videl lokomotivu, ki se je neslužno privlačila, čeprav ne v veliko brzno. V zadnjem trenutku je hotel odskočiti, toda bilo je že prekasno. Lokomotiva je podrla na tla in roko, kjer je žaril, ker je zaradi padca zgubila zavest in ni mogla klicati na pomč. Takol so jo odveljani v gorisko holičnico, kjer so zdravnik ugotovili, da je prelido.

KAZNOVANA MLEKARICA.

Okraino sodišče v Čedadu je obvezalo da se u sklopu 45-letnega služilnika italijanskega vojske Francu Birtiču iz Bršča, ker je prodajala surovo maslo, ki ni bil izdelan po sedaj veljavnih predpisih.

NIZ NESREĆA

Pazin — Liberat Guštin iz Pazina pozvo je se na biciklu, no kako je z bog že žedje malo previše pio, to se nije osjećao bogzna, kako sigurnim na biciklu, da je pao i razbilo glavo. Osobito mu je postradao nos, kolj bi mogao ostati živ. Cecilia Milotić iz Milotića bregi brala je trosnje. Najednom jo se noga omakla pa j. pada s trosnje i slojila ob noge, tako da je morala biti hitno prevezena u bolnicu v Pulu. — Jos Šajina iz Pazinštine žeo je žito, pa se neoprezeno zarezo srpom tako netrehtno, da je prezrezo žilu na lievog ruci. Šajina je uspio zaustaviti krv, ali je ipak morao biti prevezen v bolnicu v Pulu, gdje će, kažu, morati odetezati dvadesetak dana.

SKLONIŠTA ZA OBRANU IZ ZRAKA NA RIJEKI.

Riječka »Vedeta d' Italia« donosi saopćenje zapovedništva za zaštitu dučanstva od napada iz zraka, u kome se kaže, da su radovi na izgradnji i uređenju skloništa dovršeni. Svaka poigdina obitelj biće obaveštena kamo se u slučaju uzbune imade skloniti i koton da naikrači. Skloništa i rovovi uređeni su u privatnim kućama na tajnim trgovinama i industrijskim objektima. Ova skloništa mogu primjetiti do 63.000 osoba.

GROFICA NUGENT UMRLA.

V Trstu vili Regina v Barkovljah je umrla v visoki stariosti 90. let grofica Karolina Nugent roj. baronica Steininger. Njen mož je bil nečak slavnega grofa Nugenta, ki se je za Časa Napoleona hrabro boril in proslavil v bojih proti Francozom. Grof Nugent je imel svojo graščino na Trsatu, ki se sedaj stoji. Baronica Steininger je bila po rodu iz Gorice.

NEMŠKI OTROCI V TRSTU

Trst, juli 1940. — V mesto je prispoljalo 160 nemških otrok iz Graca na Štajerskem. Otriroke so poslali na malači zanju, pripravljeni kolonijo na rtu Salvore, kjer bodo ostali nekaj tednov.

GROM UBIO KRUVU

Pula — U selu Jaderškima dogodila se je prošlo suboto nesreća, koja umalo šteje stajala životu malog jednog pastira.

Za vrijeme dok je čuvao na paši kravu, mall je pastir Čalči primjetio da se nebo naobljučuje i da bi moglo udariti nevrijeme. Ispira nije tome podzadno stao duvati vihor, nebo sasvir, površinski kapljice kiše padati, mall je Čalči smatral najpametnijim, da odveze kravu sponje i otpremi je šta prije kući.

Tek što se je prignuo da odveže sponje, udari grom i ravno u kravu. Krava se srši na zemlju, a lijeva joj je noga bila pogljajena. Urlala je in tulila od boli, pa su sejaci, ki so ju primjetili, prisločili i videći što se dogodilo, kravu da ne nješa ništa dogodilo.

* PROSEK, JULIJ 1940.

Cuk Prosek se je nevarno ranil pri prenosu velikih zelenih plošč. Zdraviti se bo moral 3 tedne.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

Dno leto dela drustva „Tabor“ v Ljubljani

Ljubljana — Sredi minulega meseca je Delavsko prosvetno in podporni društvo „Tabor“ v Ljubljani zaključilo svojo postavo dober za leta 1939-40. Spriče izrednih nujnik, ki sedaj vladajo v svetu, društvena uprava ni mogla položiti računov o svojem delu pred javnostjo na občnem zboru, kar bi bila morala po društvenih pravilih: moralna se je zadovoljili z nekakšnim bilančem za domača poraba, no kateri primašamo v naslednjem nekaj nodatkov.

Iz poročil, ki so tih nodalni posamezni društveni funkcijanj na zaključku seji poslovne dobe, je razvidno, da je bilanca društvenega dela, kljub raznemu težkočam, ki so dolečo ovirale tako zadovoljiva. Če sedimo na številu članstva, moremo ugotoviti, da se društvo lepo razvija in napreduje. Članski sestanki in Širše seje so bile združene s predavanji. Razen tega je odbor priredil dve filantski predstavi ter več družabnih večerov. V društvenem domu na Viču je bilo prirejeno miklavževanje, silvestrovane ter božičnika. Jako dobro, tako v moralnem kamor v gromotnem oziru, je uspela pustna direktes v Delavski zbornici. Medsebojnemu sponzorovanju članov so dobro služili tudi izleti.

Posebna pažnja je bila posvečena socijalnemu delu, to je podpirjanju potrebnih volakov.

MLADA MISA VELEČ. G. ANTE SIRONIČA.

Sušak. — U nedeljni 7. srpnja u 10 sati prije podne obdušio je svoju prvu sv. misu g. Ante Sironič, rodom iz Trviža, nečak veleč. gosp. Sime Sironiča, profesora na muški gimnaziji u Sušaku.

Mladomisnik je svršio gimnaziju u Sušaku, a bogosloviju u Senju. Inade se je več kot gimnazialac bavio ljetom književnošču, te je mnogo njegovih priloga objavljenih u katoličkim listovima »Prav-

Aktivna postavka v bilanci društvenega dela je tudi vzpostavitev pevskega zboru. V drugi polovici maja laškega leta so se prilegle redne pevske voje pod vodstvom žiglincev povodovitev Janka Gučka, ki si je ningen prizadeval, da je zbor konsolidiran in ga izvezbač. Čez par mesecov je bil zbor že zrel za javni nastop, in je prvič nastopal pri proslavi rojstnega dne Kralja Petra II. Nato je bil 1. oktobra nastopil v ljubljanskem radnji in po par manjših nastopih pri raznih proslavah v komemoracijah. V decembri je priredil koncert v ljubljanskem Filharmoniji, ki ga je oddalj tudi radio. Letos je zbor nastopil štrikrat.

V minuli poslovni godini je bil obnovljen dramatski odsek, ki je nastopal skupaj pri društvenih družabnih večerih. Šahovski odsek je organiziral tri turnirje, dva medeljska, nagradami in enega međudruštvenog s društvo »Dobrodel«.

Kar je tiče dela v splošnem, je bil odbor stalno v stikih s sorodnimi društvi in drugimi organizacijami.

KONCERT PEVSKEGA DRUŠTVA »JADRAN-NANOS« V CELJU

Pevsko društvo »Jadrani-Nanos« iz Maribora je priredilo v nedeljo 7. maja koncert v mestnem parku v Celju. Koncert je bil posvečen slovenski narodni in umeščni pesmi.

skoj Prosvjeti, »Luči« i »Hrvatskoj Strazi«.

Prof. Slavko Zlatić komponirao je mladinsku za mješovite primicije kompoziciju, koja je sada prvi puta izvedena na njegevom miladotu misi.

Mladomisniku, čija je obitelj dala ljetni broj požrtvovnih istarskih kulturnih i javnih radnika želimo na njegovom životnem putu svaki uspeh i mnogo Božjega blagovska, uverjeni, da će negov život biti posvećen dobru naroda i crkve.

ŽA 10 LET BO ITALIJA 50 MILIJONSKA DRŽAVA

Kot je znano, polegajo v Italiji veliko važnost na tako imenovanu demograficki bitki. V italijskih listih vedno citamo podatke o vztajnih, prizadelenjih, da se italijski narod čim bolj razmnoži in poveča. Vendar pa ni tako vidim uspeh opaziti na tem področju, kakor so jih na pr. Nemci dosegli v svoji demografski bitki. Kakor smo čitali te dni v listih se je Nemcem v prejšnji mjeri posrečilo povisiti natalitetu, medtem ko bi za Italijane mogli reči, da sem jih je posrečilo samo svoji natalitetu zadržati na isti višini. Preračunalno, so tako se bo ta natalitet držala konstantna še v bodočnosti, da bo Italija imela okoli 1. 1950. že 50 milijonov ljudi.

Leta 1861 je bila gostota prebivalstva 87,2 na kvadrat km, sedaj pa znaša že 141,6. Pred dvajsetimi leti 1. 1921 je bila gostota sele 122,4. Toda problem gostote zavzemajo tudi vprašanje ekspanzije, pravijo italijski listi. Vedno večna gosta zahteva teritorialno ekspanzijo in vsemora, odgovarjati potrebam. Italija je ena izmed držav, ki so najbolj obljude ne in zaradi tega, tako pravijo italijski listi. Je to vprašanje na dnevnem redu.

Italijanska agencija »Gea« je objavila statistiko prebivalstva v Italiji v zadnjih 50 letih. Po tej statistiki je bilo leta 1881 prebivalcev 28.953.480

1901.	32.965.514
1911.	35.845.048
1921.	41.651.617
1936.	44.194.000
1940. februar.	44.446.000

ljuton prebivalcev.

Ce bo prebivalstvo sorazmerno rastlo, kakor kažejo te številke je pričakovati, da Italia čez deset let 50 milijonska država.

STIPENDIJE ITALIJANSKE VLADE

Institut za italijsko kulturno v Egergradu je objavil, da je tudi za bodoče šolsko leto razpisala italijska vlada 14 stipendij za studente in absolvente beograjske univerze. Stipendije iznajajo po 8000 lire na leto plus 1000 lire za potno stroške tja in način.

VOJNO GOSPODARSTVO V ITALIJI

Da bi Italija mogla financirati vojne izdatke, je bil italijski finančni minister pooblaščen izdajati bankovke po peti. S tem v zvezi je bil, kakor je že omenjeno, povlečen iz prometa ves niklasti drobi po 1 in 2 liri ter zamenjan s papirnatim novcem.

POD AVTO JE PRIŠEL.

Koper, julij 1940. — Z rešilnim avtomobilom je bil prepeljan v tržaško bolnišnico iz Izole 40-letni čevljar Karl Zlatić, ki je izpovedal, da ga je povozil avtomobil, ko se je vrácal s kolesom zvečer proti domu. Njegovo stanje je nevarno, ker ima počeno lobanje in veliko rano na trebuhi.

Ernest Radetić:

KAD JE ZORA PUČALA..

(Nastavak)

Magarcji su nekako s uviše polako vukli voži, tako da su Ive i Jure moreni in nehotice usporiti korak. Čudnovata je živوتinja magare. Svojeglavata. Da su kojim slučajem isla pred njim druga koja kola s magarcima da vidi, sto bi bilo trke. Sve bi jedni druge prestavljali, ma da je cesta ne znam kako strma.

Kraj Finide su malo brže potegnuli. Cesta je bila ravna. U prekrasnom luku proplazila je medju prostranim sjenokosoma, nad kojima su jo še lebjedje lake jutarnje maglice. Sa liva je dopravo omampljujući miris raznovrsnih trava, lješnjaka in divljih krušaka. Tu i tam propletela bi se iz jednega lješkovog grma u drugi po koja ptica ranoranki. Preko polja je treca uplašeni zec. Negdje u daljinici je cesta kod Srbinjaka stekla je nečiji pas. U jutarnjoj tišini njegovo se je stekanje jasno čulo sve amo do ceste.

Jutro je bilo divno. Rumenilo na tamnomodrom obzoru prelijevalo se kao krv. Jure i Ive još su uvijek bili porez vožiča in razgovarali. Uputili su se u Tinjan, pa da im vrijeme brže prodje i da kroz dugi i dosadnu Finidu ne idu

sasvim sami držali su se voziča. To je ustalom bila! Zvanina želja Finida je odvijek bila na zlu glasu. Puna je dolaca i dolice, grmečaka i sakrijevih podzemnih špila, a nigrje na daleko nema selja, pri bi ločovi i kradljivci nista cesto puta ovorno zatjerati ukrađene orlice ili volove, ovdice ih u kakov špili, zaklaci i sasječi, a onda meso pomalo prodavati i kuči nositi. Nije stalo bilo baš ugodno prolaziti noču kroz Finidu. Čak se ni žandari nisu ovuda zadržavali, nego uz največi oprez i hodačji uvijek barem u dvoje.

Razgovarajući o velikom dogadjaju, jer odizalač prvoga studenta, sejlačkog djeteta, u velike škole značio da je zave male i pristope ljudje zaista velik dogadjaj, zaboravili su i Barba Jure i Barbara Ive i na Finidu i na opasnosti u njoj.

— Da, da! I takoj ti se je naš Jakov opustjil u dinažiju.

— A san, Barba Jure! Čete doj u crkvu kad pomašin? veselo ci i lukavko Jakov.

— A ču, dite moje, neka me samo Bog pozivi. Nemoj se ti smijati iz samega.

I to mora biti. Deset, dvanaest ljt pasa kako hip. Na! Kakor da je učer bilo, se domišljaj, kad san jušto kako danas teha naša na putu unege malega Jankova vega iz Sutlavreča. Ima je na sebi suknjenu jaketicu, na glavi klobucič i vožja se i on i u velike škole. I njeni se naruga, da ču mu do, na prvu

MANJŠINSKI PREGLED

Grof Teleki o narodnih manjšinah na Madžarskem

Kakor poroča Madžarski brzovarni urad, je imel madžarski ministri predsednik grof Teleki na seji madžarske vladne stranke ponovničen govor o narodnih manjšinah na Madžarskem. Grof Teleki je v svojem govoru pobijal prelogi, ki sta jih iznesla poslanca stranke pušči častega kralja Huberta v Vago glede rešitve vprašanja narodnih manjšin na Madžarskem. Deljal je, da bi predlogi imenovanih poslancev, ki so izvedeli, omajali državni enostav in da sta poslanca z njimi pregršešla proti lojalnosti, ki jo je vsak državljan dolžan izkazati svoji domovini. Narodne manjšine je treba pač razumeti in jim iti na roko, le izvajaj ministriki predsednik, toda njihova vprašanja se morajo reševati po normalnem postopku. Šoviniste in agitatorje je treba pri tem izločiti. Državni uradniki na ozemlju, kjer prebivajo narodne manjšine, na morajo obvladati njihov lezik. Izvajanja grofa Telekija so izzvala med nemškimi manjšinami, kakor le skleniti po pisanih njihovega časopisa, precevšče negodovanje, češ, da niso v skladu s splošnim razvojem dobrokrov v Evropi.

POGOJI RUMUNSKEGA MINISTRA ZA NARODNE MANJŠINE

GIGURTU O NARODNIH MANJŠINAH.

V velikem govoru, ki ga je imel rumunski ministriki predsednik Gigurtu, se je med drugim tudi dotaknil manjšinskega vprašanja ter izjavil:

Nacionalne manjšine in etnične grupe bodo našle v okviru romunske države popolno razumevanje ter tudi one so poklicane na bratsko sodelovanje z nimi. Popolnoma naravno je, da gre pri tem samo za manjšine, ki se bodo iskreno vživele v rovo življenju naše države, a ne za tiste, ki so na našo tradicionalno gospodarstvo odgovarjale z žalitvami, katere ne bomo pozabilni in katere ne bomo dopustili, da bi se pozabilo. Drugi, ki so nastopili na kontinentu, niso pretresli tradicionalno miroljubive romunske politike. Da bi obdržali to miroljubivo politiko in dobre odnose s sosedji v tem delu Evrope, smo doprinesli najbolj boljše žrtve in upamo, da so vsi razumeli smisel v vrednost teh žrtav. Orientacija romunske zunanje politike v okviru osovinški držav je gotovo dejstvo.

Preseljenje stanovništva Erdelja i Dobrudže?

Govoreči o uredjenju visceh pitanja izmed Madžarske in Rumuniske, odnosno Bugarske in Rumuniske, naročito v koliko se odnose na pitanje madžarske in bugarske manjšine, oseški »Hrvatski liste« kaže:

Iz pisanja madžarskih listova dade se zaključiti, da je Madžarska poslušala savijet Njemačke in Italije, da se ne laža oružja radi rješevanja erdeljskega problema, ali način diplomatski putem sklonili Rumuniji, da se pristupi raspravi in uređivanju svih snopova na miran način. Zanimaljivo je pri tem, da se i u rumunski javnosti več govorijo o tem, na koji bi se način imalo rješiti pitanje razgraničenja Madžarske i Rumuniske. Ponovno je uskršnula poznata ideja o izmjeni stanovništva, t. j. stvarjanju nove granice, koja bi zaista predstavljala etnički liniju izmedju dvaju država, odnosno naroda. I beogradska »Politika« u svom jučeršnjem izvještaju iz Bukurešta veli: »U ovdašnjim diplomatskim krugovima smatra se, da je več nastupio preokret u rumunski vanjskoj politici i da je rumunski narod na prilog rednem Njemački, a u vezi s teritorialnimi zahtevama sosednjih država, izjavila svojo spremnost, da se ovno pitanje riješi seohom narodnih manjšina.«

Kada se zagleda v suštinu problema Erdelja, vidi se na prvi mah, da je zaista teško povući pravednu granicu izmedju Madžarske in Rumuniske, dokleleg se ne primjene ideja, da se Madžari, koji stanuju duhoviti ili raštrkano na unutrašnjosti Rumuniske, odnosno Rumunji, koji stanuju na madžarsku granicu, ne isele i zamijene u središnji madžarski stanovanju. Prve su tu ideju primjene Turska i Grčka poznavala seom načinom stanovanja, kada su končno povlačile svoje granice. Ova je ideja zaista jedini izlaz za rješavanje sličnih problema. Bila bi korisna i kod rješavanja Dobrudže, jer bi se i tamo moral provesti preseljenje stanovništva, ako bi se htjelo koliko toliko pravedno povući granicu Rumuniske i Bugarske. Na taj način provelo bi se stvaranje kompaktnih nacionalnih država, izmedju kojih ne bi postojali teritorialni problemi, a ti su uvijek načeli kameni spornišči za mireni susjedi života evropskih naroda.

DVA MILLIJONA SLOVAKA ŽIVI IZVAN GRANICA SLOVAČKE

Prilikom mjeseca koji je posvečen Slovacima v inozemstvu donosi slovačka štampa statistiku Slovaka, ki žive v inozemstvu.

Prema toj statistici izvan granica Slovačke republike živi gotovo dva milijuna

Slovaka. Od toga broja otpada na Ameriku gotovo jedan milijun, na Madžarsku preko pola milijuna, na Rumunsku 40.000, na Jugoslaviju oko 75.000, na Belgiju i Francusku zajedno oko 50.000.

Kao što je poznato v Slovački živi oko 2.300.000 Slovaka tako da svih Slovaka na svijetu ima nekaj četiri milijuna.

Viruji, mi, to je prava mudrost. Čovik mora najprije gledati da bude njemu samoum dobro. Atčo ak tebi samoum ni dobro, ako si sironam: u velikoj potrebi, ali moras drugi moliti, da ti ča dašu, da mu ma še prigovori ili da mu se, što ne daš Bog možda i naruga.

— Na sebe, sinko, najprije na sebe. Viruji, mi, to je prava mudrost. Čovik mora najprije gledati da bude njemu samoum dobro. Atčo ak tebi samoum ni dobro, ako si sironam: u velikoj potrebi, ali moras drugi moliti, da ti ča dašu, zapameti si dobro ča ti govorit, nikakova korist neče biti od tebe.

— Po majkicu. Barba Jure, ča mu hi ganate!

— Mučite Barba Jure! Lipo hi gana i svaka besida mu je na mistu — potvrdi Zvana, koja je s ikerskim postavljanjem slušala županove riječi.

— Barba Jure je nastavljao, prosiljevajući misao:

— Na žovčka sironam, nedan lipa ne gleda. Svakak vidi se naravnati. Morati pametnji će od profesora, ako ima razderavne pastole, zekrpane brageše i izlizane lahte, nima, brate moj, nikakove časti.

— To je žalosno Barba ma to je čista istina.

— Istina je prava Božja istina, povladjavao je sada i Jovakin.

— Od mizerije sivek bi bil! kimne

</div